

כמה מילים על מנו

מנו נולד בשנת 1923 בברסלאו שבגרמניה. הוא גדל כילד - יחיד להוריו. בפרעות שבתחילת מלחמת העולם השנייה, עלה מנו ארצה לבד והוא בן 14. יותר לא ראה את הוריו. בארץ הצטרף לתנועת נוער בקיבוץ הזורע ואח"כ עם "השלמה" עבר לכפר מסריק. שנים רבות עבד בחקלאות, באקונומיה. וגם כמכונאי במוסד. כשהוקם מפעל "סלורה", עבר לעבוד במפעל כטכנאי. הוא שירת שנתיים בצבא, בתותחנים ובהצטיינות. התחתן עם אסתי ונולדו רונית ונמרוד. הגורל האכזר כבר התדפק על פתח ביתם כשאישתו חלתה במחלה אנושה ונפטרה. היא השאירה אחריה את מנו רונית ונמרוד שהתיתמו מאם. מנו גידל וטיפל בילדיו לבדו ורק בשנים מאוחרות יותר בחייו, חיפש שוב חברה לחיים. הוא פגש את דורית ונשאה לאישה בשנת 1973. הוא עבר לגור עם דורית במעין - צבי ויחדיו הם חיו הרבה שנים מאושרות. מנו וליבו הרחב, התקשר אהב וטיפח את כולנו, ילדים ונכדים, והיה לנו אב וסבא. מנו היה חרוץ וישר - דרך, דאג לנו והביא את כל שגיונותינו. כשהמחלה החלה לכרסם בו - לא רצה ברחמיו של איש ושנים רבות נהג כאדם בריא. כשהשתלטה עליו המחלה, ביקש להתמודד לבד עם כאביו ויסוריו. מנו שלנו, בעצב כבד אנו נפרדים ממך ואתה בליבנו תמיד.

רחל .

מילים לפרידה

תשכב לך עכשיו במנוחה -
הנה האדמה כבר קלטה אותך.
תשכב לך עכשיו במנוחה -
כולנו פה בוכים סביבך.
נום לך בתכרימך -
כי נאספו כל יקיריך.
היה שלום חבר -
אתה כבר בעולם אחר.
היה שלום חבר -
השארנו אותך בתוך הגדר.
לעולם איתנו זכרוןך -
ולא נתנחם מאובדנך.
הנה, האדמה כבר קלטה אותך -
תשכב לך עכשיו במנוחה.
איתן.

לדמותו של מנו כתיב ז"ל

הבשורה המרה של פטירתו המפתיעה של מנו, ז"ל, הכתה את כולנו בתדהמה. היתה בו תכונה של יסודיות ודייקנות רבה בעבודה. הוא ניחן ביעילות שיטתית מלווה בתבונת כפיים ובזריזות יוצאות דופן.

היינו בארכיון במצוקת פיתרון למצב נתון: בידינו היה אוצר - הודות לתודעה היסודית של מזכירינו בתקופות שעברו, והודות למילוי המשימה הנחוש, של גב' הילדה בהם, ז"ל, אימו של יעקב אלוני, יבלח"א, ששלחה לכריכה כל שנה, במשך עשרות של שנים - אוסף אחד של יומן הקבוצה, כרך לכל שנה. גב' בהם אפילו מיפתחה את יומני השנה בשיטה מאוד מצומצמת - אך היה מפתח.

כל עבודת המיפתוח המודרנית של היום על נושאי העלון - יצירת אוגדנים חשובים, מרכזיים - מעקב אחרי תרומת היחיד לחברתו ואירועים חברתיים וכו' דרשו צילום של לפחות ארבעה עותקים של כל דף בודד - מתוך הכרכים הרבים, עבי הכרס.

אם כן - לא היתה ברירה אלא לפרק, לצלם, ושוב לאחד ולחבר את הכרך בצורה נכונה, טובה, ללא טעויות בחבור - על פי הסכרי כורך מומחה.

ידעתי, רק אחד יוכל לעשות כל אלה, מנו ! הוא נענה לקריאה. בעבודת נמלים זהירה פרק - צילם ושיכפל בשיטתיות כל דף, החתים בחותמות מזהות כל דף מצולם, הדקם לגליונות - "יומן" ממוספרים והחזיר את האוצר המקורי, יקר הערך, לקדמותו המושלמת, ללא הכר מה עבר עליו.

חודשים רבים שיפל מנו, ז"ל, בצורה הזו בכרכים יקרי הערך מן העבר הרחוק. כמתמיד כפוף מעל מכונת הצילום וערמות הניירות - וסעות אחת לא נפלה.

אין ספק שמנו, ז"ל, הניח אחד הנדבכים החשובים, לניצול העותקים היחידים שנשמרו מיומני העבר, המאפשר מחקר בעזרת הארכיון, לשרות החבר ולשימוש הפעילים במילוי תפקידיהם.

יהיה זכרו ברוך.

שולמית קוגלמן
ארכיון